No. 777. **DE TIJD.** 1849.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze Courant verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. franco te adresseren aan het Bureau dezer Courant.

MAANDAG, 5 NOVEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 November.

De onzekerheid, waarin de laatste weken ten aanzien der ministerieele krisis zijn doorgebragt, had bij allen, wien het welzijn des lands ter harte gaat, eene angstige spanning en vrees voor de gevolgen, welke het hardnekkig doorgezet intrigueren van zekere partij kon hebben, te weeg gebragt. Niets ook was natuurlijker dan dit gevoel van angstige spanning en bezorgdheid voor de toekomst. »Meeningen, sprak onlangs lord Palmerston in het Lager-Huis, meeningen zijn sterker dan heerschaaren; meeningen, *mits gegrond op waarheid en regt*, zullen ten laatste zegevieren over de drommen van legerknechten, over schutgevaarte en ruiterbenden." Zóó onwederstaanbaar is de kracht van meeningen, volgens de uitspraak van lord Palmerston en in deze heeft lord Palmerston gelijk.

Zóó echter dachten er niet over onze Staats-lieden, die nu ruim dertig achtereenvolgende jaren meester zijn geweest van den vaderlandschen grond en daarover eene schier onbeperkte heerschappij geoefend hebben. Niet dat zij zich vergist kunnen hebben betreffende de algemeenheid der meening, *gegrond op waarheid en regt*, — der meening, dat het eene onverschoonbare en misdadige proefneming zou zijn, voortaan te willen regeren ten bate van eenige weinigen en met ontkenning des gelijken regts voor allen en der vrijheden door de Grondwet gewaarborgd; in die mate zijn de Staats-lieden van deze soort niet met blindheid geslagen, dat zij niet zouden waargenomen hebben, dat deze meening door verreweg het meerendeel der Natie gedeeld en ijverig wordt voorgestaan. Maar daarin vergisten zij zich, dat zij van oordeel waren, aan deze alom geldende meening slechts de geheime machinatien van den geest der intrigue over te stellen te hebben, om gemakkelijk over haar te kunnen zegevieren; daarin vergisten zij zich, dat zij, in tegenspraak met lord Palmerston, de kracht der openbare meening als eene niets-beduidende en eene nietswaardige kracht meenden te mogen beschouwen.

Deze beleedigende geringschatting der *op waarheid en regt gegronde* en algemeen heerschende meening was reeds allezins voldoende, om een pijnlijk gevoel te verwekken bij die aanzienlijke en gemoedelijke meerderheid in den lande, die opregtelijk het oud-vaderlandsche: *Regt door Zee* betrachten wil en alle machiavellistische ontduiking en neutralisering der Grondwet, met hoeveel kunst en geslepenheid ook ondernomen, als een, der Hollandsche rondheid onwaardig, spel van misleiding veroordeelt en verafschuwt. Was het te verwonderen, dat dit pijnlijk gevoel steeg tot eene gewaarwording van angstige spanning en vrees voor eene nabijzijnde toekomst, toen het maar al te duidelijk bleek, dat, zoo de reactionnaire partij al niet volkomen zegepraalde, zij intusschen toch nog vermogend genoeg was, om den geëerbiedigden Koning te bemoeijelijken in de oefening zijns regts; om, zeven weken lang, de loyale gezindheid van de Tweede Kamer en van de meerderheid des volks op te wegen, en om al dien tijd een interimairen toestand van onzekerheid en ongerustheid te bestendigen, die, langer voortdurende, noodlottig had kunnen worden, voor het algemeene welzijn?

Verblijdend en bemoedigend is het daarom, waar te nemen, dat het nog onlangs heerschende gevoel van angstige spanning plaats heeft gemaakt voor een aangenaam gevoel van kalmte en rust. Men nadert elkander niet meer met de vraag: »nog geen Ministerie?!" allerwege wordt niet meer de uitroep gehoord: »mijn hemel, waar moet het toch heen met ons land!" Een iegelijk is weer met onverdeelden lust tot zijne bezigheden teruggekeerd en de bijzondere belangen, die, onder den druk der ministerieële krisis, zoozeer geleden hebben, kunnen daardoor niet dan welvaren.

De terugkeer van kalmte en rust, welke thans weer op elks gelaat te lezen staat, is daarenboven, niet minder bemoedigend dan verblijdend. Die terugkeer toch duidt aan dat de koninklijke minister-keuze met algemeen welgevallen is ontvangen; dat men vertrouwen stelt in de mannen, aan welke het geëerbiedigd hoofd van den Staat de gewigtige taak heeft opgedragen, den arbeid aanvaarden der opregte verwezenlijking van de Grondwet; dat men meent er vast op te mogen rekenen, dat van hun initiatief zal uitgaan het voorstel tot al zulke maatregelen, als welke strekken kunnen tot bevrediging der gemoederen, nog onlangs zoozeer verontrust door de wets-voordragten van het afgetreden Ministerie; als welke strekken kunnen tot bijlegging der hooggaande geschillen, met hartstogtelijke heftigheid en volharding door eene zekere partij aangeblazen en tot opheffing van de gezonkene welvaart des gemeenen vaderlands. Zulke maatregelen verwacht men van het nieuwe ministerie, en die verwachting, welker vervulling men met vertrouwen meent te mogen te gemoet zien, is bemoedigend voor de toekomst.

Het zal dan ook, hopen wij, zeker niet lang duren, dat wij onzen lezers de intrekking van vele der thans nog aanhangige wets-ontwerpen, wier heillooze strekking eene zoo levendige bezorgdheid verwekt heeft, te berigten zullen hebben. Moge spoedig na de mededeeling van dat berigt op ons de verpligting rusten, aan den arbeid van het tegenwoordige ministerie, welke deze ingetrokkene wets-ontwerpen zal vervangen, onze onvoorwaardelijke toejuiching te schenken.

Onder den titel van *Voyage historique* deelt Dom J. B. Pitra, van de orde der Benedictijnen, die nu twee jaren geleden geruimen tijd in ons midden vertoefd heeft, in de *Ami de la Religion* eene reeks mede van allezins belangrijke opstellen, ons vaderland, en bijzonderlijk den vroegeren en tegenwoordigen toestand van ons vaderland ten onderwerp hebbende. Uit het volgende artikel, medegedeeld in een der laatste Nommers van dit Tijdschrift, zullen onze lezers kunnen besluiten tot de uitstekende waarde der dienst, welke de beroemde schrijver aan de Katholijken van Nederland bewijst.

LODEWIJK, KONING VAN HOLLAND.

Eendragt maakt magt.
l'Union fait la force.

»Een gematigd man die geen eerzucht kende, maar niet ontbloot was van verstand en karakter, was trotsch en verhengd van zijn broeder en diens familie het voorwerp te zien van de keuze zijner medeburgers; innig gehecht aan zijn vaderland, en geen grooter goed kennende dan het onafhankelijk en werkzaam leven van een eenvoudig mensch, wordt hij, zijns ondanks, naast den keizerlijken troon opgevoed en vervolgens op den troon van Holland verheven. Plotseling naar het buitenland overgeplaatst, geheel op zich zelven staande, zonder steun, zonder andere voorbereiding noch leiding dan zijn hart en zijne overdenkingen, had hij vooreerst tallooze moeijelijkheden te bestrijden, die een vreemdeling en een koning in kritieke omstandigheden noodwendig moest ontmoeten bij een volk, begaafd met eene uitstekende schranderheid, van nature billijk en regtvaardig, maar tevens republikeinschgezind, lastig, tot zamenspanning geneigd, en een vijand van elken teugel, doch vooral van elken vreemden teugel. Weldra had hij bovendien te strijden tegen de blijkbare aanzoeken en de geheime woelingen van eene regering, die zijn steun had moeten zijn, die het alleen zijn kon, en welker invloed zijne verheffing tot den troon bewerkt had. Naar binnen, buitenwaarts, naar welke zijde hij ook zijne oogen rigtte, overal vond hij niets dan belemmering en hinderlagen, en nergens noch ondersteuning, noch opregten raad, noch bijstand, noch hoop; want zijne pligten waren ten allen tijde het doel van zijn gedrag; zijne beginselen welden uit zijn hart op; hij zou er, al had hij het gewild, niets aan hebben kunnen veranderen, en van dat oogenblik af was er voor hem noch troost, noch ondersteuning, noch hoop meer bij de vijanden van Frankrijk. Zoo men aan deze bedenkingen nog toevoegt, dat het land, waarover hij regeerde, zich in een zoo treurigen geldelijken toestand bevond, en in zoo groote verlegenheid ten gevolge van verschillende geldafpersingen, dat men aan zijn behoud wanhoopte; indien men bedenkt, dat de gebeurtenissen en de toestand van Europa, verre van voor Holland te verbeteren, allengs nog ondragelijker werden, zal het verwondering baren als men vermeent, hoe zulk een land vier jaren lang heeft kunnen wederstand bieden; en men zal daaruit welligt de gevolgtrekking maken, *dat men nimmer aan het behoud van een land moet wanhopen, zoo lang de inwoners eenigzins gegoed zijn, en dat de regering zich volkomen met de natie vereenzelvigt en geen andere meening heeft dan de openbare meening.*

»De onderhandelingen voor de oprigting van het koningrijk Holland, omstreeks de lente van 1808 aangevangen, duurden vier maanden, zonder dat koning Lodewijk daar bij ontboden was. Op het beslissend oogenblik vergenoegde zich Napoleon met hem te zeggen dat een onderdaan niet mogt weigeren te gehoorzamen. Alles is geëindigd, zeide Talleyrand in een laatste protocol; en hij voegde er met de spotternij van een bedreven hoveling bij: »zonder prins Lodewijk, zou ik nooit hebben kunnen slagen."

De *Moniteur* gaf een opgesmukt verhaal van de inhuldiging des nieuwen konings. »Gij prins, zeide de keizer, hem uitroepende als ware hij een paus geweest, regeer over deze volken.... maar houd nooit op een Franschman te zijn. De waardigheid van Connetabel des keizerrijks zal door u en uwe nakomelingen bezeten worden; zij zal u de pligten voorschrijven, die gij jegens mij te vervullen hebt....."

Dit keizerlijk bevel verborg vrij slecht het plan door Talleyrand en Napoleon gesmeed om Holland te besturen als een departement door een koning-prefekt. Lodewijk begreep het anders.

Hij had de kroon niet aangenomen, dan nadat hij de tijding had ontvangen dat de voormalige stadhouder was gestorven en dat de erfprins van zijne regten afstand deed en als schadeloosstelling aannam het prinsdom en de abdij van Fulda.

En zoo men weten wil wat deze nieuwe phase van zijn bestaan verblindends bezat, één woord zal u den waren stand der zaken doen kennen. »De toestand van Louis, zegt hij van zich-zelven, werd dagelijks ondragelijker in Frankrijk. Daar hij geen rust genoot, geen woord uitbragt in de raadsvergadering en geene militaire functien uitoefende, daar in dit opzigt al zijne bemoeijingen slechts bestonden in officieren den eed af te nemen en van tijd tot tijd de militaire school te bezoeken, en vermits hij blijkbaar alle teekenen droeg van in ongenade te zijn, vermits zeer weinig personen hem durfden komen bezoeken, gevoelde hij zich in een staat van verlegenheid en van zedelijke spanning, dien hij onmogelijk langer had kunnen verdragen, zoo de gebeurtenissen geen verandering in zijn toestand hadden te weeg gebragt."

Het ligt niet in ons plan, de geschiedenis van deze regering te schrijven, welke vrij kort heeft geduurd, maar desniettemin vol was van incidenten en vermengd met alle groote gebeurtenissen van het tijdperk. Alle bijzonderheden daarvan zijn uitvoerig beschreven in de »Geschiedkundige documenten van den graaf de Saint-Leu." Wij willen alleen in het volle daglicht doen voorkomen datgene, wat men er niet kan uithalen dan met eene zekere oplettendheid, namelijk de aangelegenheden der Katholijken, en het deel dat Koning Lodewijk had aan eene vrijverklaring, waarvoor het ons toeschijnt dat hij door de Voorzienigheid is gezonden. Men zou zeggen dat hij-zelf deze bladzijde, de schoonste zijner levensgeschiedenis, uit nederigheid uitwischt of miskent; en na de drie deelen van zijne »Gedenkschriften" gelezen te hebben, zou men in verzoeking komen om te gelooven, dat hij ter naauwernood eenige losse blikken wil werpen op de Katholijken, die onder zijn scepter vereenigd waren.

Het was reeds eene belangrijke gebeurtenis voor die Nederlandsche Iloten, dat het Hoofd des lands een hunner geloofsgenooten was, een broeder van Napoleon, en wat meer zegt, een opregt Christen. Het ernstige en bedachtzame Nederland beschouwde met eerbied, om er zich nog lang aan te herinneren, dien broeder van Napoleon, die met eenvoudigheid des harten de godsdienst van de geringsten zijner onderdanen waarnam, en zijne pligten vervulde gelijk de minsten onder hen. Hij had openbaar een kruis geplaatst in zijn paleis te Amsterdam en in het voorhuis dat fraaije marmeren standbeeld van den H. Ignatius doen oprigten, dat er nog staat; ook had hij in dat voormalig *stadhuis*, vanwaar de Stadhouders en de Hoogmogende Staten zoo dikwijls plakkaten van verbanning tegen de Papisten hadden doen uitgaan, eene katholijke

kapel ingerigt, waar hij zich na het verlaten van de troonzaal heen begaf, om er de mis van zijnen kapellaan, den Eerw. de la Lamblardie, te hooren!

Geheel Holland, van zijne geringste dorpen af tot zijne groote steden, was het tooneel van zijne stille, doch overtuigende menschlievendheid. Ofschoon koning Lodewijk altijd ziekelijk en dikwijls afwezig was, heeft hij onderscheidene malen zijn geheele koningrijk doorreisd. Op die reizen bezocht hij de arme Katholijken, bewonderde hunne deugden, verligtte hunne ellende en gaf zich alle moeite om hunne smarten te leenigen.

In 1809 bezocht hij Gelderland en Overijssel om de nasporingen te voltooijen over zijn groot plan van den Waterstaat en om de geschillen te vereffenen die tusschen de Protestanten en Katholijken over het bezit der kerkgebouwen gerezen waren. Aan de laatstgemelden gaf hij, op aandrang van den gereformeerden burgemeester van Hasselt zelf, eene nieuwe kerk; te Kampen gaf hij hun de Buitenkerk terug; te Zutphen de kerk van de Nieuwestad; ook liet hij de kerken van Doetichem en Doesburg herstellen, schonk eene boekerij aan het groot seminarie van 's Heerenberg en gaf verlof dat het aantal leerlingen aldaar op zestig werd gebragt.

Het volgende jaar bezocht hij Noord-Braband op vele plaatsen. Vermits de Katholijken dáár, even als in Overijssel (?) de zeer groote meerderheid der bevolking uitmaakten, eischte hij van het bestuur der domeinen, dat het de Katholijke kerken zou herstellen. Hierdoor werden voor de eerste maal de bepalingen der Pacificatie van de zestiende eeuw nageleefd.

Hij moedigde door zijne tegenwoordigheid het oprigten van een gesticht aan, dat nog bestaat in een toenemenden en welverdienden bloei, namelijk het klein seminarie van St. Michiels Gestel. Hij betoonde dezelfde belangstelling in het groot-seminarie, dat naderhand naar Haaren is overgebragt.

Te 's Hertogenbosch, Sommelsdijk en Goeree en op verscheidene andere plaatsen geraakten de Katholijken weder in het bezit hunner kerken. De St. Janskerk te 's Bosch is nog heden eene der fraaiste hoofdkerken van Nederland.

Koning Lodewijk bezocht bij voorkeur de gast- en weeshuizen, meestal fraaije gestichten, eene der treffende en uitmuntende bijzonderheden, die men in Belgie en Nederland aantreft. Nergens kwam hij zonder er eenig goed te bewijzen. Overal kwamen de inwoners hem te gemoet, legden hem hun toestand bloot en spraken hem over hunne kleine grieven met Hollandsche openhartigheid en eenvoudigheid.

Daar hij opgemerkt had dat de Zeeuwsche vrouwen, ofschoon voortreffelijke huismoeders, de gewoonte hadden van hunne jongste kinderen bijna uitsluitend te voeden met koemelk, bezigde hij eene andere gewoonte om dat misbruik te verbeteren.

De Zeeuwsche vrouwen dragen een eenvoudigen halven sluijer van fijn lijnwaad (kap) vastgehouden door een gouden band, dien zij aan de eene zijde van het voorhoofd vastmaken vóór het huwelijk, en na hetzelve aan de andere zijde. De koning bepaalde bij decreet dat de moeders die zelve hunne kinderen zoogden, alleen het regt zouden hebben om het gouden hoofdsiersel geheel en al rondom het voorhoofd te dragen.

Hij vond het dorp Aarle (N. Brab.) door eene epidemische ziekte geteisterd; van de 160 huizen, waren 140 aangetast; de Koning bezocht deze besmette woningen. De zieken waren hopeloos en ter naauwernood vatbaar voor zijne vertroostingen. Overal ontmoette hij den katholijken pastoor, opgeruimd, ijverig werkzaam, met het hoofd even kalm als het hart vol liefde, onophoudelijk den dood en de besmetting trotserende, aan elken zieke op zijne beurt bijstand biedende, en het zich bijna niet gunnende er den noodigen tijd af te nemen om een weinig voedsel te gebruiken. Immers dan zeide hij nog tot zich zelven: »Ik moet toch wat nemen om mijne krachten niet te verliezen, ik heb ze zoo noodig om hen te helpen....."

De Koning haastte zich om een beroemden geneesheer, Dommerie van Boxmeer, te doen ontbieden, aanstonds gelden te verschaffen en in allerijl de noodige geneesmiddelen te laten halen. Hij gaf volle vrijheid om over alles te beschikken aan den pastoor, den geneesheer en den burgemeester. »Doe alles wat noodig is," zeide hij »om deze wreede ziekte te doen ophouden, beschik zonder het te sparen over alles wat ik u kan geven; hoe eerder gij die geessel hebt gestuit, des te minder zullen uwe uitgaven bedragen."

De besmetting hield op, maar de pastoor werd het slagtoffer van zijn ijver.

»Het is onmogelijk, zoo leest men in de reeds aangehaalde »*Geschiedkundige stukken*" des Graven de St. Leu,— het is onmogelijk om een beter lofspraak te geven van dien waardigen bedienaar der godsdienst dan door het antwoord mede te deelen dat hij aan den Koning gaf, toen deze hem zeide: »Ik ben zeer bevreesd dat gij, door u zoodanig bloot te geven, eindelijk zelf zult omkomen." — Wel nu, wat komt er dat op aan, antwoordde de edele zielenherder, zoo ik slechts mijn pligt doe en God het wil!"

Deze man maakte veel indruk op de Protestantsche hovelingen en toeschouwers, die den vorst omgaven. De Koning was er trotsch op dat hij aldus voor hunne oogen den geest en het karakter der katholijke priesters had kunnen ten toon stellen. En toen die personen van zijn gevolg welke 't meest tegen de Katholijken vooringenomen waren, hun die naast hen stonden, met verwondering vroegen, wie deze geestelijke was, toen antwoordde hun de Koning met blijdschap: Mijne Heeren, deze is een waar Katholijk Pastoor.

D. F. B. PITRA, *van de abdij van Solesmes.*

Bij besluit van 31 October jl., N°. 77, heeft Zijne Majesteit, ter vervanging van den heer A. A. Sebastian, vroeger emeritus verklaard, tot gewoon hoogleeraar in de geneeskundige faculteit bij de hoogeschool te Groningen benoemd den heer F. C. Donders, thans buitengewoon hoogleeraar in de geneeskundige faculteit bij de hoogeschool te Utrecht.

Men meldt ons uit 's Hage, dat aldaar het gerucht rond liep dat (buiten de voordragt om) voor Nijmegen, de heer van Heuvel tot notaris zou benoemd zijn.

DELFT, 1 Nov. Naar men verneemt, heeft de heer C. F. van Berkel, den 1sten October tot lid van den raad dezer stad gekozen, voor deze eervolle onderscheiding bedankt.

Den 29 Oct. stond voor de regtbank te 's Hage teregt J. Denis, meester kleermaker aldaar, wegens herhaaldelijk toedienen van geneesmiddelen aan cholera-lijders, die hij bezocht met het doel om hen te genezen, zonder bevoegd te zijn tot uitoefening van eenigen tak der geneeskunst. Denis erkende volmondig, dat hij geene wettige bevoegdheid bezat tot uitoefening van eenigen tak der geneeskunst; dat hij werkelijk aan onderscheiden choleralijders met het beste gevolg een geheim geneesmiddel, dat hij bezat, had toegediend; dat hij overtuigd was van de werkzaamheid van dit middel in deze bepaalde ziekte; dat hij het om niet, uit louter menschenliefde aanwendde; dat hij getracht had langs een meer regelmatigen weg dit middel aan te wenden en zich daartoe doch te vergeefs, gewend had tot den minister van Binnenlandsche Zaken, met verzoek dat deze hem wilde aanwijzen, hoe hij met zijn middel proeven zou kunnen nemen, ten einde, zoo hetzelve proef hield, het beschikbaar te stellen voor het geheele land. Een aantal getuigen tot ontlasting, vrijwillig verschenen, allen òf zelve door Denis genezen òf echtgenooten van door hem genezen personen, bevestigden de verklaring van den beklaagde in allen deele, en gaven uit één mond te kennen, dat zij overtuigd waren, werkelijk door zijn geneesmiddel te zijn hersteld, en dat Denis daarvoor niet alleen nimmer geld had gevraagd, maar zelfs elke hem aangeboden belooning had afgewezen.

Het Openbaar Ministerie vorderde veroordeeling tot eene geldboete van *f* 50, enz.

De verdediger, Jhr. Mr. H. G. C. L. Janssens zeide, dat van alle personen, door Denis behandeld, slechts ééne was overleden, en dat er geen zweem van bewijs was, dat dit overlijden aan den beklaagde te wijten was.

Ten slotte zeide de beklaagde nog op bescheiden toon, dat, zoo hij gestraft moest worden, dit toch niet zou kunnen zijn omdat hij kwaad gedaan had, daar hij, overtuigd van de kracht van zijn middel, niet van zijn hart had kunnen verkrijgen, hetzelve aan lijdende medemenschen te onthouden, te meer daar de geneeskunst tegen de cholera blijkbaar nog niets vermogt.

De uitspraak is bepaald op 5 Nov. ek.

Het *Staatsblad* No. 56 bevat een besluit van 23 Oct. jl., houdende voorschriften ter uitvoering van dat van 19 Oct. (*Staatsbl.* No. 55) betrekkelijk de derde algemeene tienjarige *Volkstelling*. Bij dat nieuwe besluit wordt als algemeene bepalingen vooropgesteld:

De derde algemeene volkstelling heeft ten doel: 1°. de kennis van het getal personen in iedere gemeente op 19 November aanst. aanwezig; 2°. het aanleggen in iedere gemeente met 1 Januarij 1850, van registers der bevolking, bevattende al die opgaven de personen der ingezetenen betreffende, welker kennis in het belang van den staat, van de algemeene en bijzondere besturen en van de ingezetenen wettig en noodzakelijk is bevonden. De volkstelling heeft plaats naar het werkelijk verblijf in den strengsten zin des woords toegepast. Iedere persoon, inboorling of vreemdeling, op 19 Nov. aanst. aanwezig, wordt ingeschreven in de gemeente waar hij den nacht van 18 op 19 Nov. heeft doorgebragt.

Tevens wordt op het inschrijvings-billet, in de kolom *verblijf*, de aard van dit verblijf opgegeven, door, volgens de kunne waartoe men behoort, onder het mannelijk of het vrouwelijk geslacht, bij *gewoon* verblijf eene *G.*, bij *tijdelijk* verblijf eene *T.*, en wanneer men tot de doortrekkende personen behoort eene *D.* in te schrijven.

3°. Onder de *tijdelijk* verblijvende vreemdelingen worden gerangschikt alle personen, die, *buiten de plaats hunner inwoning*, *langer dan eene maand* in dezelfde gemeente aanwezig zijn.

Hiertoe behooren, *wanneer zij zich bevinden buiten de gemeente van hunne inwoning of van die hunner ouders of voogden*, kinderen bij voedsters of minnen geplaatst, *minderjarige* dienstboden of dienstdoende personen, leerlingen in kostscholen of opvoedingsgestichten, studenten en kweekelingen aan hoogescholen, athenaea, akademien, seminarien, de kadetten op de koninklijke militaire akademie en op het koninklijk instituut voor de marine, krijgs- en zeelieden *onder de wapenen of in de kazerne*, met de hen vergezellende, tot hun gezin behoorende personen, gevangenen, zij die in werkhuizen, bedelaarsgestichten, kolonien van weldadigheid, gasthuizen, krankzinnigen- of liefdadige gestichten, *tijdelijk* zijn verpleegd of opgenomen.

Doortrekkend zijn personen niet langer *dan eene maand* in eene gemeente vertoevende, zonder onderscheid of zij zich in eene herberg, een kosthuis of in eene bijzondere woning bevinden.

Onder de verdere bepalingen leest men in art, 15.

»De godsdienst, welke ieder lid van het gezin belijdt, *bepaald* aangewezen.

»Kinderen of personen, die nog geene belijdenis des geloofs hebben afgelegd, worden naar de godsdienst hunner ouders ingeschreven; bijaldien hieromtrent verschil bij de ouders mogt bestaan, naar de godsdienst, waartoe zij vermoedelijk in lateren leeftijd als ledematen zullen behooren."

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Nov. De lijst van het nieuwe ministerie is niet gisteren avond, gelijk men verwachtte, maar eerst heden in de *Moniteur* verschenen. Zij verschilt van de door de dagbladen (*gisteren ook door ons*) medegedeelde lijst slechts daarin dat De Raijneval, die nog afwezig is, tot minister van Buitenlandsche Zaken is benoemd, nadat Casimir Perier (de zoon van den oud-minister) en de Flavigny die portefeuille hadden van de hand gewezen. Men weet niet of Rayneval zal aannemen. Changarnier bemoeit zich met de krisis niet. Zijne demissie was slechts een los gerucht. De President moet de afgedankte ministers tamelijk uit de hoogte bejegend hebben. Er bestonden in het ministerie twee strijdige invloeden, die van Odilon Barrot en die van Dufaure. Zij wogen malkander op en er was behoefte aan eene verandering ten gunste van een van beiden. Doch de President der Republiek heeft beiden ter zijde gesteld, en tevens de gezamenlijke ministers vervangen door een kabinet in zijn zin, 't geen hij door eene Boodschap aan de Vergadering heeft kenbaar gemaakt.

De President is volkomen in zijn regt, en hij heeft volmaakt gelijk, als hij verklaart meer eenheid te verlangen in het gezag, en zijn vaste voornemen betuigt, om trouw te blijven aan de constitutie, en orde en wetten te doen eerbiedigen. Uit zijne boodschap blijkt echter tevens, dat het hem te doen is om het presidentiaal gezag te verheffen, door een kabinet te vormen dat er in toestemt, om trouwer de weerklank te zijn van zijne denkwijze en van zijnen wil. Tot dat einde heeft hij zich gewend aan politieke mannen van den tweeden en derden rang, wel is waar uit de meerderheid gekozen, doch die op zich zelven van weinig persoonlijke beteekenis zijn. Schoon men eene krachtige handeling van den President verwachtte, had men echter na de in de zitting van Maandag door Dufaure behaalde zegepraal deze snelle krisis niet verwacht, die de meeste organen der Parijsche pers verbaasd heeft. Zij houden echter te weinig het exceptioneele standpunt van den President der Republiek in het oog. Ook de nationale vergadering en het kabinet zelf vergaten dit te veel, en zoo doende moest L. N. Bonaparte wel op den een of anderen tijd optreden, zoo als hij nu gedaan heeft. Immers is het duidelijk, dat de President der Republiek, verantwoordelijk als hij is voor de daden van zijn gouvernement, het regt heeft om eenen eigen wil, denkwijze en staatkunde te hebben, en te trachten die in de vergadering te doen bovendrijven.

Trouwens dit kan hij niet anders doen dan door zijne ministers; en wanneer deze nu weigeren daarvan de organen te zijn en slechts hunne eigene inzigten openbaren, dan is de president wel genoodzaakt hen te vervangen door anderen, die trouwer zijne inspraken opvolgen; omdat hij niet gedoogen kan de verantwoording op zich te nemen van verrigtingen, die noch met zijne denkwijze, noch met zijnen wil overeenkomen. Den President der Republiek verantwoordelijk verklaren en hem eene gedragslijn en voorwaarden van bestuur opleggen als aan een constitutionneel onverantwoordelijk koning, dat zou ongerijmd zijn.

De President der Republiek heeft bij de gemaakte verandering noch de regter- noch de linkerzijde, noch de tiers-partij voorgetrokken, nogtans getuigt het van weinig staatkundige en parlementaire ondervinding en takt, om zoo stug te breken met mannen als Odilon Barrot, Dufaure en hunne collega's, die in de Vergadering op zulke verheven standpunten staan. Men is algemeen getroffen door de omstandigheid dat de nieuwe

ministers bijna allen tot de meerderheid behooren. Waar in, zoo zegt men, zal dan nu het stelsel dat zij aanbrengen, verschillen van het stelsel dat zij komen vervangen? Men kan daar slechts naar gissen; maar de gissingen vindt men in de boodschap. Louis Napoleon was onvergenoegd over zijne ministers, die vooral in de Romeinsche kwestie, niet altijd de hem gedane beloften in overeenstemming hebben gebragt met hunne handelingen. Zijne eigenliefde leed door de ondergeschikte rol die men hem van lieverlede liet vervullen. Hij wil dan nu gebruik maken van de constitutie, die terwijl zij hem verantwoordelijk maakt voor de daden van zijn gouvernement, hem toelaat om personeele politiek te oefenen.

De verwondering, die de Boodschap en de verandering van Ministerie hebben te weeg gebragt, spruit ook grootendeels voort uit het oogenblik dat daartoe gekozen is en uit het vreemde dat er in gelegen is voor Frankrijk, dat aan de constitutionneele monarchie gewoon en nog weinig bekend met het mecanismus van zijne republikeinsche instellingen, een ministerie ziet verwerpen, een paar dagen nadat het in den boezem der nationale Vergadering eene verpletterende meerderheid had verkregen.

Een aantal lieden zien in de daad van den President niets dan een dolle streek. 't Is eene poging om in het beheer der staatkunde van Frankrijk, die overwegende rol terug te erlangen, welke de kracht der omstandigheden, veel meer dan de berekening der menschen, hem schijnt ontnomen te hebben.

Louis Napoleon ziet niet in dat onder de constitutie, die Frankrijk sedert tien maanden regeert, de President weinig is, en ook de ministers weinig beteekenen. De meerderheid is alles, en zij alleen regeert. Dat is een ongemak, 't welk de President niet weg kan nemen door van personeel te veranderen.

Zoo er in het ministerie Barrot-Dufaure twee krachten waren die malkander opwogen, dan kwam dit, omdat er eene worsteling, niet van twee maar van vijf of zes krachten bestaat onder de meerderheid.

Om de nadere en juistere strekking van de daad des Presidents, waarbij hij zijn eigen persoonlijken wil openbaart, strikt te beoordeelen, zal men nog eenige dagen behooren te wachten. Doch reeds nu kan men eene zekere vrees niet ontveinzen. Men heeft dikwijls gezegd dat een verlicht gouvernement in Frankrijk gestadig het dubbele doel EENHEID en GEZAG voor oogen moest houden. Het blijkbare oogmerk van Louis Napoleon is geweest dat dubbele doel te bereiken; doch men kan gerust verzekeren dat hij zich integendeel daarvan verwijdert.

— De boodschap van den president der republiek aan den president der wetgevende vergadering (waarvan wij in ons nommer van gisteren, reeds den gedeeltelijken inhoud hebben opgegeven) luidt in zijn geheel aldus:

„In de ernstige omstandigheden waarin wij ons bevinden, kan de overeenstemming die tusschen de verschillende besturders van den staat moet heerschen, alleen gehandhaafd worden, wanneer zij, met een gevoel van onderling vertrouwen bezield, zich openhartig jegens elkander verklaren.

Om voor te gaan in deze openhartigheid, geef ik der vergadering kennis van de redenen, die mij hebben doen besluiten, om het ministerie te veranderen en mij van mannen te scheiden, van wie ik het mij een genoegen maak, de groote diensten, die zij bewezen hebben, te verkondigen en aan welke ik mijne vriendschap en erkentelijkheid heb gewijd.

„Ten einde de republiek te bevestigen, die van alle zijden door de anarchie bedreigd wordt; om de orde op meer voldoende wijze te verzekeren dan tot dusverre het geval was; om in het buitenland Frankrijks naam te handhaven op de hoogte van deszelfs renommée, — daartoe behooren er mannen te zijn, die, bezield met gevoelens van vaderlandsliefde en trouw, de noodzakelijkheid begrijpen van eene éénige en ferme regeringswijze en van eene juist afgebakende staatkunde; mannen, die het oppergezag niet door de minste besluiteloosheid in de waagschaal stellen; mannen, die even veel zorg koesteren voor mijne eigene verantwoordelijkheid als voor de hunne — die even goed weten te handelen als te redeneren.

Sinds bijna een jaar heb ik te veel bewijzen van zelfverloochening gegeven, dan dat men zich ten aanzien mijner ware bedoelingen zou vergissen. Zonder vooringenomenheid, noch tegen eenig persoon, noch tegen eenige partij, heb ik mannen van de meest verschillende begrippen aan het bewind laten komen, doch zonder de gelukkige resultaten te verkrijgen, welke ik van die toenadering verwachtte.

In plaats van eene zamensmelting van partijen, heb ik niets dan eene neutralisatie van krachten verkregen. De eenheid van inzigten en bedoelingen is gedwarsboomd, en de geest van verzoening als zwakheid beschouwd. Te naauwernood was het gevaar op straat voorbij gegaan, of men zag de oude partijen hare banieren weder opsteken, haar wedijver weder ontwaken en het land in angst brengen door onrust te zaaijen.

Te midden dezer verwarring ziet Frankrijk, dat beducht wordt omdat het de rigting niet kan bespeuren in welke het wordt voortgestuwd, naar de hand en naar den wil uit van den verkozene van 10 December. Deze wil nu, kan niet kenbaar worden dan wanneer er volkomen overeenstemming van gedachten, inzigten en overtuiging bestaat tusschen den president en zijne ministers, en de wetgevende vergadering zelve zich aansluit bij het nationale denkbeeld, waarvan de verkiezing van het uitvoerend bewind de uitdrukking geweest is.

Een geheel systeem heeft op 10 December gezegepraald; want de naam van Napoleon-alleen is reeds een programma, en wil in het binnenland zeggen: orde, gezag, godsdienst, het welzijn der volkeren: — en naar buiten: nationale waardigheid. Het is deze politiek, welke door mijne verkiezing is ingewijd, die ik met bijstand der vergadering en van het volk wil laten triomferen.

„Ik wil door het handhaven der constitutie die ik bezworen heb, het vertrouwen der natie waardig zijn. Door mijne loyauteit, volharding en standvastigheid wil ik aan het land een zoodanig vertrouwen inboezemen, dat de zaken hervat worden en men op de toekomst vertrouwe. De letter eener constitutie heeft ongetwijfeld een grooten invloed op het lot des lands; maar de wijze waarop zij ten uitvoer wordt gelegd, oefent er welligt eenen nog grooteren uit. De meerdere of mindere duur van het bewind draagt krachtig bij tot de bestendigheid der dingen; maar ook ten gevolge der denkbeelden en beginselen aan welke het gouvernement de bovenhand weet te verschaffen, stelt de maatschappij zich gerust.

„Laat ons dus het gezag op een hooger standpunt plaatsen, zonder de ware vrijheid beducht te maken. Laat ons de vrees doen bedaren, door stoutelijk de slechte hartstogten te dempen en aan edele gemoederen eene voegzame rigting te geven.

„Laat ons aan het godsdienstig beginsel alle mogelijke vrijheid schenken, zonder van eenige overwinning der revolutie afstand te doen; — dan zullen wij het land redden in weêr wil van de partijen en de eerzucht, en zelfs in weêrwil der onvolkomenheden, welke onze instellingen nog mogten behelzen."

— Behalve Odilon Barrot waren alle ministers heden op het Elysée vergaderd. De President der Republiek betuigde zijne toegenegenheid voor elk der ministers in het bijzonder, evenwel verklaarde hij dat zijn kabinet niet genoegzaam deszelfs onafhankelijkheid tegenover de meerderheid had bewaard. Hij beklaagde zich over vele punten, o. a. over den langzamen gang der zaken. De ministers verklaarden dat de president volkomen vrij was, om ministers te nemen naar zijne keus, maar dat zij overtuigd van hunnen pligt betracht te hebben, hunne demissie niet konden geven. Toen gaf hun Louis Bonaparte te verstaan dat zij zijn vertrouwen niet meer bezaten, en dat hij voornemens was andere personen in den raad te roepen. De ministers hebben daarop — en 't strekt hun tot eer — gezegd dat zij tot de vorming van een nieuw kabinet de zaken zouden blijven waarnemen, den President echter voorhoudende, dat eene krisis van meer dan 48 uren niet zonder gevaar zou zijn.

Zie hier eene kleine schets van de nieuwe ministers:

De generaal d'Hautpoul, president van den raad, is een bejaard en goed militair en een goed administrateur. Ferd. Barrot, is de jongste broeder van Odilon Barrot, afgevaardigde van Loches in 1842, hij stemde 10 Dec. 1848 met veel aandrang voor L. Napoleon. — Achille Fould een Israëliet; bankier te Parijs, oud afgevaardigde. Rouher, advokaat bij 't hof van Appel te Riom, lid der Constituante; — Parrieu, advokaat idem, overigens een godsdienstig mensch en zeer geacht. — Rayneval, de zoon van den verdienstelijken diplomaat van dien naam, en neef van A. Bertin, hoofdredacteur van 't *Journal des Débats*. — Bineau, ingenieur der mijnen, lid der constituante; bekrompen van verstand, koel en korrelig. — Romain-Desfossés, admiraal, was lang bevelhebber van 't eiland Bourbon. Een bekwaam zeeman. — Dumas, lid van 't Instituut en zeer beroemd scheikundige.

Barrot, Rouher, Barrieu, Beneau, Raijneval en Fould zijn allen omstreeks 40 jaar oud. Gen. d'Hautpoul is de President van jaren van het kabinet om bij afwezigheid van den President der Republiek den voorzittersstoel te bekleeden.

De legitimistische bladen, zoo als de *Opinion publique*, en de katholijke organen, zoo als de *Univers* bewaren het stilzwijgen; de *Assemblée nationale* prijst de aftreding van't ministerie en het denkbeeld van het manifest hoog. De *Voix du Peuple*, het blad van Proudhon, noemt het ministerie: *een vastenavond-kabinet*. De *Constitutionnel* doet alleen opmerken dat deszelfs leden tot de meerderheid behooren. De *Estafette* verwacht nu spoedig eene wet van amnistie en het tractement van L. Bonaparte op 3 millioen francs gebragt.

Men denkt dat de Vergadering antwoorden zal op het manifest. Parijs is rustig.

— De burggraaf d'Arlincourt heeft een nieuw staatkundig werkje geschreven, getiteld: *Geef plaats aan het regt!* De natie heeft *haar regt*, ook de lagere volksklasse heeft het hare. De godsdienst, het huisgezin en de eigendom hebben elk hunne regten. Kortom, wat d'Arlincourt tracht te betogen is dat al wat in de maatschappelijke orde heilig is, eene plaats moet bekleeden bij de algemeene bedeeling van het regt.

ENGELAND.

In de Vereenigde Staten is de eerste kist thee onmiddellijk van China aangevoerd over de landengte van Panama. Deze kist, te San-Francisco per *Rhône* ontvangen, en van daar aan boord van de *California* verzonden, zal een nieuw tijdperk openen in de geschied-rollen der handelswereld, want men kan haar beschouwen als de voorbode van eene omwenteling die in de scheepvaart in de Stille Zuidzee zal plaats hebben, ten gevolge van de nieuwe gemeenschap, die door Californie is daargesteld.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 2 Nov. De agenten van het groothertogelijk Mecklenburgsche regerende vorstenhuis hebben ter verzekering van hunne regten en die hunner nakomelingen verklaard, dat de door Z. K. H. den regerenden groothertog van Mecklenburg-Schwerin, in gemeen overleg met de Kamer der Mecklenburgsche afgevaardigden, vastgestelde constitutie hunne goedkeuring niet heeft verworven, omdat:

1°. het grootste gedeelte van het domein des groothertogdoms Mecklenburg-Schwerin, zonder genoegzaam gebleken noodzakelijkheid en in strijd met art. 4 van het den 8 Maart 1701 te Hamburg gesloten vergelijk, ten nadeele van het gezamenlijke Huis, daarbij vervreemd wordt; en omdat

2°. door de bepalingen dier constitutie omtrent de toekomstige stelling van den regent, aan denzelven belangrijke regten, met name het regt der vrije toestemming tot de in het land gegeven wetten, ontnomen worden, terwijl het voor eene constitutioneele hervorming der staatsinrigting, waarvan zij de noodzakelijkheid erkennen, geenszins vereischt werd, dat de landvorstelijke waardigheid, bij welker handhaving het gezamenlijke Huis het hoogste belang heeft, op eene, met den aard van een monarchalen Staat niet overeen te brengen wijze, voor alle tijden ondergeschikt werd gemaakt aan de besluiten van verkozen vergaderingen.

STUTTGARD, 29 October. Het nieuw opgetreden ministerie, bestaande uit Herdegen, Slayer, Wachter, Bäur en Haenlein heeft gisteren een programma uitgevaardigd, waarin men o. a. het volgende leest:

„De buitengewone gebeurtenissen van den jongsten tijd hebben wel is waar vele zaden van verbetering uitgestrooid, maar helaas! tevens, ook in ons vaderland de grondslagen der orde hevig geschokt. Wij beschouwen het als onze taak, aan den eenen kant de zaden van het betere zorgvuldig tot ontwikkeling te brengen, in het bijzonder tot vestiging der eenheid en vrijheid van Duitschland naar vermogen mede te werken en onze landsconstitutie in den geest der grondregten van de Duitsche natie verder te ontwikkelen, en om aan den anderen kant het ondermijnd gezag der wetten en overheden weder te bevestigen en daardoor het openbaar en bijzonder vertrouwen — de eerste behoefte van handel en nijverheid — weder meer en meer op te wekken." Voorts wordt aangekondigd dat tot dekking van het tekort van vijf millioen, welke de buitengewone uitgaven over dit jaar in 's lands kas hebben veroorzaakt, het uitschrijven van nieuwe belastingen onvermijdelijk noodzakelijk is geworden, hetgeen echter met het invoeren van nieuwe vereenvoudigingen en bezuinigingen in het beheer gepaard zal gaan; terwijl ten slotte het uitzigt geopend wordt op eene spoedige bijeenroeping der landsvergadering.

ITALIE.

Te Rome worden drie deputatiën georganiseerd (uit de kooplieden, het stedelijk bestuur en de geestelijken) om den Paus te gaan verzoeken, dat Z. H. zoo spoedig mogelijk naar Rome terugkeere.

De door Z. H. benoemde commissie voor de judiciaire werkzaamheden is dezelfde die in 1817 werd daargesteld en die toenmaals de algemeene goedkeuring mogt verwerven; vermits drie harer leden moesten vervangen worden tengevolge van overlijden of afwezigheid, is de keuze des H. Vaders gevallen op advokaat Dionisi, Mgr. Mertel en advokaat Sylvani, welligt de drie aanzienlijkste mannen van Rome om hunne regtskundige kennis en niet minder aanbevelingswaardig om de wijsheid hunner meeningen. Ieder hunner heeft zijn afzonderlijke rubriek te behandelen; Dionisi het lijfstraffelijk regt, Mgr. Mertel, het kanoniek regt, en Sylvani het burgerlijk regt.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 3 November.

GETROUWD (1 Nov.): G. Koopmans en C. W. S. van Swinden.

BEVALLEN (1 Nov.): A. C. Visser, geb. Essig, Z. — Sellie Elion, geb. Raap, Z.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 3 November.

OVERZIGT VAN DE WEEK.

Koffij. Tot steeds rijzende prijzen was de handel hierin wederom zeer belangrijk, zoowel voor behoefte als tot speculatie. Voor goed ord. Java is 29 cs. bij partij besteed; de blanke en grof blanke soorten, die sedert de laatste tijd minder in aanmerking, kwamen zijn nu ook tot een avans van 2½ a 3 cs. op de laatste veilings-prijzen meer gezocht. Nadat er van Brazil dezer dagen, 1000 balen der fijn groene merken uit de lading *Indus* tot 25 cs. afgedaan zijn geworden, heeft men later ook uit de tweede hand dezelfde prijs besteed voor ongesorteerde partijen dier zelfde lading, terwijl er voor ordinair met zwart 28 cs. wordt gevorderd.

Tegen 6 dezer in veiling aangeslagen 600 balen Java Koffij, West-Indische bereiding; 721 balen en 99 vaten Surin. Koffij; 1400 balen Laguayra Koffij.

Thee. Door de groote verkoopen die er hierin in deze maand hebben plaats gehad, is er weinig omgang te vermelden, echter zijn de prijzen stijf prijshoudend.

Tabak. Noord-Amerikaansche heeft deze week weinig aftrek ondervonden, terwijl voor andere soorten tot Sigarentabak behoorende, eene levendige vraag blijft aanhouden.

Katoen. De stemming voor het artikel blijft willig en sedert onze vorige opgaaf werden er op nieuw iets hoogere prijzen besteed, de verkoopen bestaan in deze week: 180 p. Georgia;

362 p. Maranham; 100 p. Valentia; 100 p. Suratte; zoodat de markt nog slechts ca. 3000 pakken in alle soorten als voorraad aanbiedt.

Suiker. Voor ruwe doet zich in de goede blanke soorten Java eene dringende vraag ter verzending gevoelen, die door de te hooge vorderingen der houders nog niet heeft kunnen bevredigd worden. Ook van Surinaamsche gaan steeds kleine partijtjes tot onveranderde prijzen van de hand De kooper van Geraffineerd schijnen de aanstaande ruwe Suiker-veiling der N. H. M. af te wachten, waardoor er hierin weinig omgezet is geworden.

Specerijen. Voor Notenmuscaat No. 1 heeft zich eenige meerdere vraag opgedaan, waardoor men moeijelijk meer tot veilings-prijzen teregt kan komen. — Amboina Nagelen blijven tot 2 cs. avans te verkoopen, terwijl men voor Foelie D bij enkele vaten 5 cs. boven de veilings-prijzen heeft betaald. — Rijst zoo wel gepeld als ongepeld met eenige vraag voor behoefte; 169 vaten Carolina, dezer dagen van New-York aangevoerd, zijn zegt men voor *f* 14 afgedaan. — Rozijnen Muscadel *f* 30; Malaga *f* $18\frac{1}{2}$ a 19; Jarig Samos *f* $10\frac{1}{2}$.

Honig. Havana op *f* $20\frac{1}{2}$ a 21 gehouden, met weinig voorraad. — Inlandsch geel Was *f* 80 meer gevraagd.

Banca Tin niet meer onder *f* 41 te koop.

Talk. Op de verhoogde prijzen van geel Kaarsen tot *f* $25\frac{1}{2}$ a *f* 26. — Dito Zeep *f* 25 a $25\frac{1}{2}$; minder gewild. — Amerikaansche Reuzel *f* 24. — Archangel Traan *f* 37 a 38; Berger Lever bruine *f* 36 a 37; blanke *f* $46\frac{1}{2}$ a 47. — Ansjovisch *f* 12 a $12\frac{1}{2}$.

MAANDELIJKSCH BERIGT.

Koolzaad. De belangrijke aanvoeren grootendeels uit Belgie, Frankrijk en onze zuidelijke provincien onvoldoende voor de groote speculatie van Noord-Duitschland zijnde, bleef de markt gedurende de vorige maand bijna onafgebroken willig en monteerde de prijs van *L* 67 per last tot op *L* $77\frac{1}{2}$, waarop eene kleine teruggang volgde, welke zich later weder tot op *L* 77 herstelden.

In de levering zijn gebragt 2025 last, waarvan 800 last door olieslagerij en 1225 last door buitenlandsche speculanten in ontvangst zijn genomen, terwijl er geene verzendingen hebben plaats gehad.

De berigten over het te veld staande zijn algemeen voldoende, de uitzaai is volgens opgave zeer belangrijk.

Heden was het artikel met trage kooplust, voetstoots werd niets gedaan. Op 9 vat dadelijk werd bij gerijf a *L* 75 aan olieslagerij verkocht. Voor de levering werd 100 last aangezegd. De stemming was iets flaauwer. Op 9 vat in deze maand *L* 76 en bleef biedende. Het voor- en najaar tot onveranderde cours gedaan. Op 9 vat in April *L* 78 en bleef alzoo aangeboden, in October *L* $62\frac{1}{2}$ gedaan en bleef gezocht.

Lijnzaad was gedurende de afgeloopen maand doorgaand met goeden handel, vooral bij de ongunstige weêrsgesteldheid in den aanvang der maand en vond eene successivelijke verhooging van *f* 15 a 20 plaats. Veel werd tot binnenlandsche verzending gekocht en ook enkele partijen voor buitenlandsche verzending en op speculatie, waartoe het weinig voorhanden vet, het gebrek aan traan, en daardoor belangrijk verhoogde Lijnolie-prijzen allezints reden gaven.

Weinig in October aangevoerd zijnde, is de voorraad belangrijk verminderd, en wordt veel nog boven markt gehouden, waardoor het gesteld ter veil zijnde betrekkelijk klein blijft.

Heden was daarin weinig handel, bij kleine partijen werd vorige prijs besteed. 112 ℔ Petersb. Morch. *f* 280; 110, 111 ℔ Riga *f* 260.

Hennepzaad weinig aangeboden maar blijft ook ongevraagd.

Raapolie, ordinair *f* $46\frac{3}{4}$; vliegend *f* $45\frac{3}{4}$, 46; primo November *f* $45\frac{1}{2}$, $45\frac{3}{8}$, $45\frac{1}{8}$; primo December *f* 46, $45\frac{7}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$; primo Mei *f* $46\frac{3}{4}$; primo September en October *f* 38.

Lijnolie slap, ordinair *f* $34\frac{1}{2}$, vliegend *f* $33\frac{1}{2}$; primo November *f* 33; primo December *f* 33; primo Maart, April en Mei *f* $32\frac{1}{2}$.

Hennepolie ordinair *f* $39\frac{1}{2}$, vliegend *f* $38\frac{1}{2}$.

Raapkoeken, per 1040 stuks, *f* 50 a 58.

Lijnkoeken, per 104 stuks, *f* 7 a 9.

ROTTERDAM, 1 Nov. Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 316 b St. Domingo Koffij, per Gladiator. van New-York aangevoerd, tot geheimen doch zeer fermen prijs. Ook zijn verkocht ca. 1100 b. Brazil Koffij a 22 c. in entr., van de lading per Feijen. Nog zijn uit de eerste hand verkocht ca. 750/1, 500/2 en 500/4 k. Muscadel Rozijn, tot geheime prijsen. Granen: Tarwe 153/2 ℔ nieuwe Hooge Rijn in entr. *f* 215.

UTRECHT, 3 Nov. Tarwe *f* 7,00 tot 7,60; Rogge *f* 4,30 tot *f* 4,70; Garst *f* 3,60 tot 4,00; Bockweit *f* 4,70 tot 5,25 Haver *f* 2,60 tot 3,00; Witte Boonen *f* 7,00 tot 8,50; Groene Erwten *f* 6,00 tot 7,50; Graauwe dito en Capuc *f* 6,00 to *f* 8,00; Boter *f* 0,60 tot 0,70, het pond; Kaas *f* 32,00 tot *f* 42,00 de 100 ponden; Aardappelen *f* 1,30 tot 1,60, de Mud.

MIDDELBURG, 1 Nov. Tarwe puike oude Zeeuwsche *f* 8 a 8,30, dito jarige *f* 7,70 a 8. Nieuwe *f* 7,50, 7,60 en 7,75. Walchersche puike n. Tarwe *f* 7,80 tot 8. — Rogge nieuwe in consumptie *f* 5. — Gerst winter puike soort *f* 4.10. Zomer, *f* 3,30 3,60. — Walch. witteboonen, goede soort *f* 6,25 a 6,50. Dito paardeb. *f* 4,20 a 4,30. Dito bruine *f* 7,50 a 7,90. Dito groene erwten *f* 5 a 5,20. Groene dito *f* 7 a 7,25. — Zeeuwsche paardeboonen *f* 4 a 4,10. Dito groene erwten *f* 4,50 a 5. — Koolzaad in puike soort tot *f* 13 gevraagd. — Raap-olie *f* 48,50; Patent-olie *f* 50,50; Lijn-olie *f* 39 per vat.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 2 Nov. Belg. leen. 2½ pc. $48\frac{1}{8}$. 5 pc. $94\frac{3}{4}$; 4½ pc. $86\frac{7}{8}$; Spanje Ard. 5 pc. $12\frac{3}{8}$; Binnenl. 3 pc. —; Coupons —; Rom. Leening $74\frac{7}{8}$.

MADRID, 26 Oct. Act. Sch. 3 pc. $27\frac{1}{2}$; id. 5 pc. $11\frac{1}{2}$; Uitgest. Sch. $3\frac{7}{8}$; Coupons $6\frac{1}{2}$.

BERLIJN, 1 Nov. Schuldbr. 3½ pc. $88\frac{1}{2}$; Loten $100\frac{3}{8}$; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. $80\frac{1}{2}$; Loten fl. 200, $95\frac{1}{4}$; id. fl. 300, —; id. fl. 500, $80\frac{3}{4}$.

HAMBURG, 31 Oct. Rusl. Engels. leening $104\frac{1}{2}$, Cert. bij Stiegl. 4 pc. $84\frac{1}{2}$; Spanje, Ard. 5 pc. 9; id. Binnenl. 3 pc. $25\frac{1}{2}$.

FRANKFORT, 1 Nov. Met. 5 pc. $87\frac{7}{8}$; 4 pc. $70\frac{1}{2}$; 2½ pc. 45; Bank-Actien 1336; Darmst. Lot. fl. 50, $72\frac{1}{8}$; id. fl. 25, 27; Badensche Lot. fl. 50, $53\frac{1}{4}$; id. fl. 35, $31\frac{7}{8}$; Nassaus. $25\frac{1}{4}$; Holl. 2½ pc. $53\frac{1}{4}$; W. S. 4 pc. 83; Sijndic. 3½ pc. $83\frac{1}{4}$.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

2 NOV. $4\frac{1}{4}$ u.			gebl.	3 NOV. $4\frac{1}{4}$ u.			gebl
NEDERL., Werkel. Sch. à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$52\frac{1}{16}$	$53\frac{1}{16}$	à	$53\frac{1}{8}$	$53\frac{1}{8}$
Dito Dito	3	»	$62\frac{5}{8}$	$62\frac{5}{8}$	»	$62\frac{1}{2}$	$62\frac{5}{8}$
Dito Dito op resc.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	$82\frac{1}{8}$	82	»	$82\frac{1}{8}$	$82\frac{1}{8}$
O. I. Leening	4	»		82	»		
Amortis. Syndic.	3½	»		$82\frac{3}{4}$	»		
Handel-Maatschappij	4½	»		$162\frac{1}{2}$	»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE	»	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	»	»	$45\frac{3}{4}$	$45\frac{3}{4}$	»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	$12\frac{1}{4}$	$12\frac{11}{16}$	»	$12\frac{3}{4}$	
Dito Dito van 510 £	5	»	$12\frac{13}{16}$	$12\frac{1}{2}$	»	$12\frac{11}{16}$	$12\frac{5}{8}$
Dito bij Dito onb. st.	5	»	$12\frac{3}{4}$	$12\frac{1}{16}$	»		
Dito	3	»	$35\frac{1}{4}$		»		
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	$26\frac{15}{16}$	$26\frac{5}{8}$	»	$26\frac{11}{16}$	
Coupons Ardoins		»	$8\frac{1}{4}$	$7\frac{11}{16}$	»		
Passive		»			»		
Fransche Uitgest.		»	$3\frac{5}{8}$	$3\frac{7}{16}$	»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	$33\frac{5}{8}$	33	»	$33\frac{1}{8}$	
Dito Dito	4	»	$34\frac{1}{2}$	$34\frac{5}{16}$	»	$34\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{2}$
Dito Ex Coupon		»			»		
Dito Dito		»			»		
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
AUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	104	104	»		
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	$103\frac{5}{8}$	$103\frac{5}{8}$	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	$94\frac{1}{8}$	$93\frac{7}{8}$	»		
Dito bij Hope	4	»	$83\frac{1}{4}$	$84\frac{1}{2}$	»		
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»		$82\frac{5}{8}$	»	$83\frac{1}{4}$	
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van Dito	6	»	$63\frac{3}{4}$	64	»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»			»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oost., Met. 5 pc. 84, $\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. $43\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$; Nieuwe $87\frac{3}{4}$; Fransche 3 pc. $51\frac{1}{8}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{5}{16}$; Napels, Cert. L. en B. 79; Mex. 5 pc. $25\frac{1}{8}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{8}$.

Wisselkoers.

2/m. Parijs $56\frac{4}{8}$; Zigt Parijs $56\frac{5}{8}$; 2/m. Londen 12,—; Zigt Londen 12,05; 2/m. Hamburg $34\frac{3}{4}$; Zigt Hamburg $34\frac{7}{8}$; 3/m. Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersburg 1,84.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

VLIE, 1 Nov. K. T. Hangelbroek, Eendragt, Southampton. - K. H Visser, Stoomvaart, (s.) Hamburg. - Adonis, (s.) id.

HELVOET, 1 Nov. Seagull, (s.) Hull.

BRIELLE, 2 Nov. Jupiter, (s.) Goole.

UITGEZEILD:

TEXEL, 2 Nov. A. J. Schuring, Annechina, Smirna. - H. P. Heikema, Emelie, Triest. - S. Y. Post, Johanna, Napels. - W. Everts, Gesina Catharina, id. - J. L. C. Kolle, Jeanne Marie, Genua. - J. H. Mulder, Jantina Gesina, Londen. - A. L. Koning, Zeldenrust, Newcastle.

VLIE, 1 Nov. F. Fehling, Johanna, Newcastle - J. Esson, Lord Teignmouth, Sunderland. - C. C. von Camminga, Phoenix, Riga. - J. H. Freiboth, Gesina, Bremerhaven. Hier onder de schepen gisteren gemeld.

HELVOET, 2 Nov. R. J. van Driesten, Merwede, Rochefort. - P. H. Schabeling, Harmonie, Leverpool. - H. Dilwitz, die Eiche, Newcastle.

BRIELLE, 2 Nov. Attwood, (s.) Londen. - J. Davidson, Pultneij, Leith.

MAASSLUIS, 2 Nov. J. Woudstra, de Jonge Eeltje Dirk, Londen. - E. M. Gregor, Pursuit, Newcastle.

SCHEEPS-VRACHTEN.

MEMEL 27 October. Naar Amsterdam, *f* 20 met 5°/. voor Rogge; naar Antwerpen, $21\frac{1}{2}$ met 5°/. voor dito.

KONINGSBERGEN, 27 Oct. Naar Amsterdam *f* 19 met *f* 1 voor Rogge en Lijnzaad, *f* 21 met *f* 1 voor Tarwe.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 2 Nov. A. Lupcke, Weltevreden, Batavia. - S. D. Jones, Agnes, Akijab. - H. F. Zeijlstra, Komeet, Valparaiso. - R. W. Vos, Allersma, Suriname. - D. H. Dirks, Eliza, id. - W. H. Claij, Haijward, Curacao. - K. Hoek, Johanna Hendrika, Havana. - H. J. D. Herlich, Dorette, Triest. - P. F. Woldt, Meina Seigina, Napels. - V. J. Bonjer, Geertruida. Genua. - D. A. de Jong, Zes Gebroeders, id. - J. J. Nicolle, Jules Amelie, Nizza. - L. M. Lavandera, Sombra; Gijon.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 3 November in lading naar:

Keulen. P Schuller, Cölln No. 30.
» J. Hell. Johanna.
Maintz. P. Krancher, Maintz No. 1.
Duisburg. J. Otten, Johanna.
Manheim. J. Polsen, Johanna.
Straatsburg. J. Arnheiter, Frankfort No. 8.
Dusseldorp, Neuss en *Urdingen.* C. W. Lenkring, Niederrein No. 5.
Weesel en *Urdingen.* P. J. Balk, Vr. Rebecca.
Frankfort en *Coblentz*, W. J. Krom, Frankfort No. 24.

KEULEN, 1 November in lading naar:

Rotterdam. V. Andrees.
» Kapt. v. Emsier, Cölln N°. 26.
Amsterdam Kapt. Demmer, Cölln N°. 25.

Aangekomen te Keulen: F. Hartmann van Amsterdam met 4109 Ctn.; F. J. Ermeling van Rotterdam met 3431 Ctn.; Kapt. v. Loosen van Amsterdam met 5094 Ctn.; Kapt. Lützenkirchen van Rotterdam met 5214 Ctn. Allen gesleept.

Rijnhoogte *Arnhem*, 2 Nov. 1 el 6 duim.
Keulen, 2 Nov. 6 voet 5 »

INGEZONDEN STUKKEN.

Katten zijn valsch; maar wat de leelijkheid van hun katten-karakter wel het meest doet uitkomen, is de listige wreedheid met welke zij spelen met den rampzaligen overwonneling, die in hunne klaauwen gevallen is, en wien zij, met een grijnzend aangezigt, de hoop op vrijheid laten opvatten, ofschoon bepaald voornemens hem te verscheuren. Niets karakteriseert beter, èn de valschheid, èn de wreedheid der toongevende partij, die ons zoo lang als iloten heeft behandeld, en thans nog het licht in de oogen, het brood in den mond misgunt, dan de volgende oproeping tot onderdrukking geplaatst onder de Advertentien der *Haarlemsche Courant:*

„Even als dezer dagen door een Katholiek in de *Haarlemsche Courant* van den 29sten October 1849, N°. 256, openlijk en opregt zijn dank is betuigd aan den schrijver van het artikel voorkomende in het Weekblad *de Fakkel*, van Vrijdag den 19den October 1849, N°. 42, over het al dan niet bestaan eener zoogenaamde *Anti-Jezuitische Broederschap in Nederland*, zoo gevoel ik mij, als Protestant en Lid der Vereeniging *Unitas*, gedrongen, om langs denzelfden weg mijnen dank te betuigen aan den zich noemende: *Electeur Neerlandais*, voor zijne Brochure: *Mémoire sur la situation des Catholiques dans les Pays-Bas*, aangezien dit stukje niet anders dan nuttig kan zijn om meer en meer Leden tot de Protestantsche Vereenigingen te zien toetreden, zoo als er zich dan ook bereids hebben aangemeld.

Een Protestant,
Lid der Vereeniging *Unitas*."

Ja, tirannen, uwe boosheid getuigt tegen u zelven: Gij geeft het sterktst bewijs dat wij met waarheid onze stemmen tegen u verheffen. Zoo wij spreken, weet dan dat uwe valschheid, uwe wreedheid ons daartoe thans,ven als immer, noodzaken!

ADVERTENTIEN.

Wordt Gevraagd in een MANUFACTUUR WINKEL, in een der voornaamste steden der Provincie *Vriesland*, eene **JUFVROUW** van de R. C. Godsdienst, welke reeds vroeger in dit vak is werkzaam geweest. Reflecteerende gelieve men zich *franco* te adresseren voor den 15 November e. k. onder Letter M. aan het Bureau dezer Courant. (1589)

Eene gezonde Min, drie weken oud kraams, van de R. K. Godsdienst, sedert kort weduwe geworden zijnde, biedt zich aan. Adres bij den Uitgever dezer Courant, waar men nopens haar de beste getuigenis kan inwinnen.

(1596) Bij **P. STOKVIS**, Boekdrukker te 's Bosch, is van de pers gekomen en mede bij de Gebr. VERHOEVEN verkrijgbaar:

VOLKS-ALMANAK voor ROOMSCH-CATHOLIJKEN, voor het jaar 1850,

bevattende eene opgave wegens aankomst en vertrek der *Diligences*, *Postwagens*, *Stoombooten*, *Trekschuiten*, *Markt- en Beurtschepen*, *Boden en Vrachtkarren* van verschillende steden en andere plaatsen in Noord-Brabant; alsmede 154 pag. *Verhalen*, *Dichtstukjes*, *Anecdoten*, enz. Prijs 35 Cents.

HH. Boekhandelaren, die gezegde Almanak mogten begeeren, gelieven hiervan spoedig bij bovengenoemden aanvrage te doen.

Chez l'Imprimeur-Libraire C. L. van LANGENHUYSEN, paraîtra dans le plus bref délai:

SARSÉNA,

OU

l'homme à la recherche du verbe primitif incarné dans l'homme.

(1602)

Bij bovengenoemden is onder anderen voorhanden:

LE MOIS DE NOVEMBRE, consacré au souvenir des des ames du purgatoire par des considérations sur les peines qu'elles y souffrent, les motifs et les moyens de les soulager, et sur l'utilité de la pensée du purgatoire . . . . *f* 0.55

DE MAAND NOVEMBER, toegewijd aan de gedachtenis der geloovige zielen, door overdenkingen wegens de pijnen die zij daar lijden, en de beweegredenen en de middelen om deze te verzachten, en over de nuttigheid van dikwijls aan het vagevuur te denken . *f* 0.50

PIEUX SOUVENIR DES AMES DU PURGATOIRE, pendant l'octave des morts par Mgr. l'Evèque de BELLEY, 13e édition. . . . . *f* 0.70

GODVRUCHTIG AANDENKEN aan de geloovige zielen, door Z. H. W. den Bisschop van BELLEY. Holl. vertaling . . . . *f* 0.75

GODVRUCHTIGE HERINNERING aan de zielen in het vagevuur. Belgische vertaling . . . . . *f* 0.40

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.